

МЕДИА МОНИТОРИНГ

17 МАЙ 2021 г.

Член на:

[Източник: Дир](#)

Заглавие: Ще пробие ли у нас депозитната система за бутилки от пластмаса и стъкло

Милиони пластмасови бутилки се изхвърлят всеки час, те са най-големите замърсители на реките и моретата

Линк: <https://business.dir.bg/ikonomika/shte-probie-li-u-nas-depozitnata-sistema-za-butilki-ot-plastmasa-i-staklo>

Текст: Една от възможностите за тяхното намаляване е да ги изхвърляме отделно в контейнера за пластмаса, в него обаче често пластмасата е замърсена и с по-лошо качество. Това е една от причините депозитната система или системата за възвръщаем депозит да е толкова предпочитана в над 40 държави. Тя може да се прилага не само за пластмасовите бутилки, но и за кенчетата, дори за кутии за еднократна употреба. Най-важното е, че депозитната система може да работи паралелно с разделното събиране на опаковки. Проблемът е силният отпор от страна на организациите по оползотворяване на отпадъци.

Но да обясним първо какво точно е депозитната система. При нея потребителите, които купуват даден продукт, плащат допълнителна сума (депозит), която ще им бъде възстановена при връщането на опаковката или продукта в пункта за събиране. Системата се основава на предлагане на икономически стимул за потребителите да връщат празните бутилки във всеки магазин, така че те да бъдат използвани повторно или рециклирани.

Парите не остават за магазина, а за управителя на системата, сдружение с нестопанска цел, съставено от търговци на дребно и производители, което отговаря за управлението на депозитната система, разказа Елеонора Йосифова от сдружение "За Земята".

Предимствата на депозитната система

Предимствата на системата са, че тя е лесна за използване, за разлика от цветните улични контейнери за разделно събиране, които вече десетилетия не може да свикнем да използваме, макар да има известен напредък.

Депозитите водят до повече рециклиране - по-голямото количество и по-доброто качество на върнатите бутилки позволяват рециклирането им отново в бутилки. Това е едно от изискванията на новата директива за ограничаване на пластмасовите изделия за еднократна употреба. При опаковките с депозит вероятността да бъдат изхвърлени извън определените места е 10 пъти по-малка, отколкото при останалите опаковки, общото ниво на нерегламентирано замърсяване намалява наполовина, а броят неправилно изхвърлени бутилки намалява с 90%, твърдят от екологично сдружение на "За Земята".

Поради неефективното разделно събиране голяма част от потенциално рециклируемите материали днес отиват в сметища и депа или се изгарят в циментови заводи и ТЕЦ-ве. Това е по-висок разход за всеки от нас чрез местните данъци и такси и таксата "Битови отпадъци", твърдят еколозите.

Въвеждането на депозитна система не изисква разходи от държавата, а възстановява баланса между отговорността на производителите, потребителите, държавната и местна власт, смятат от "За Земята". Интересът към депозитната система постоянно нараства - от всички 40 държави, в които работи, 10 са в Европа.

Опитът на Швеция и Литва и високите резултати

До момента нито една страна не се е отказала от депозитната система, а все повече нови региони я въвеждат. В Литва депозитна система е въведена от 2016 г., а на път са още 11 страни и региони в Европа: Белгия, Ирландия, Словакия, Латвия, Нидерландия, Малта, Австрия, Румъния, Шотландия (Обединеното кралство), Каталуния (Испания) и дори Турция. В Германия и Норвегия благодарение на тази система се събират над 90% от всички бутилки и кенчета.

В Швеция депозитната система работи от средата на 80-те години. Тя започва през 1984 г. като инициатива за събирането на кутии от алуминий и десет години по-късно системата се разраства с пластмасовите бутилки. Схемата се управлява наполовина от пивоварната индустрия в партньорство с две сдружения за хранителни стоки- Шведската асоциация за търговия с хранителни стоки и Асоциацията на хранителните магазини.

Литва организира депозитната система през 2016 г. С обществена поръчка избира и компанията, която да предостави решения за реализиране на депозитната система. За всеки контейнер потребителят заплаща депозит от 10 евроцента. Само за две години в страната се връщат почти всички продадени пластмасови и метални контейнери при 34% преди въвеждане на системата. Депозитната система е за пластмасови и метални контейнери, които не могат да се пълнят многократно с размер от 0,1-300 литра.

За организациите по оползотворяване недостатъците са повече

У нас липсва информация от Министерството на околната среда и водите каква част от отпадъците от опаковки рециклираме. Не знаем дали сме изпълнили целите от 50% дял на рециклирането до 2020 година. Според една от четирите организации по събиране на опаковките "Екопак" на този етап България постига заложените европейски и национални цели за разделно събиране, оползотворяване и рециклиране на отпадъци от опаковки.

"Съществуването на реална конкурентна среда е предпоставка за изпълнение на целите за рециклиране и към момента липсва необходимост от крайни и скъпи за потребителя решения като депозитната система", твърдят оттам. Това се случва няколко месеца след като компанията съобщи, че обмисля да работи в тази посока с някои от големите търговски вериги в България. Но с пандемията тази идея не видя бял свят. "Въвеждането на депозитна система касае икономическия модел на всички участници на пазара в дадена държава и не е част от дейността на организациите по разделно събиране на отпадъци от опаковки," казват днес от организацията. Затова смятат, че всички усилия трябва да се насочат към подобряване на капацитета на съществуващата система.

Опитът със стъклените бутилки, да премерим въглеродния отпечатък

"В България и в момента функционира система за оборотни стъклени бутилки, които са годни за повторна употреба - това са част от бутилките за бира. Тя е изградена и се изпълнява от компаниите, пускащи на пазара бира", коментират и от другата водеща организация в сектора "Екобулпак". Според компанията тази система генерира сериозен въглероден отпечатък с логистиката по обратното прибиране на празните бутилки, тяхното неколкократно измиване, включително с химически препарати, както и бракът от тези дейности. За пластмасови бутилки въвеждането на такава система ще доведе до редица негативни последици и към настоящия момент е неприложима у нас, смятат оттам. Според организацията въвеждането на системата за обратно изкупуване на пластмасови бутилки би обезсмислило направените инвестиции. Това би довело и до много сериозно оскъпяване на безалкохолните напитки за крайния потребител, допълнителни разходи за бутилиращите компании, за да отговарят на изискванията на системата.

"Екобулпак" смятат, че няма да има увеличение на събираемостта на бутилките в сравнение със сега действащата система, няма да има ефективен контрол, което е предпоставка за злоупотреби. Не само това, но въвеждането ѝ ще доведе до фалити на търговците на дребно за сметка на големите вериги, ще се оскъпят бутилките като суровина за рециклиращите предприятия (пример за това е Германия, където е въведена такава система).

Всичко е въпрос на пари

Една такава система и възможните методи за нейното финансиране ще струват стотици милиони лева, които би трябвало да дойдат от частен инвеститор, твърдят от "Екобулпак".

Към момента основна тежест за информирането и създаването на нагласи за разделното събиране сред населението ляга върху организациите за оползотворяване, а също и върху частни фирми под формата на проекти за корпоративна отговорност. Липсват или са минимални държавните и общинските целеви политики в тази посока.

Основен проблем е най-вече липсата (невъвеждането) от много години на диференцираното заплащане на такса смет, което директно би мотивирало гражданите да събират разделно. При събирането на опаковки чрез контейнерите за разделно събиране те се превръщат директно в суровина за рециклиращата индустрия. PET бутилките могат да се превръщат в полиестерни влакна, които широко се използват като пълнеж за възглавници и завивки, при изработването на мебели, дрехи, детски играчки, в автомобилната индустрия и др. Опаковките на хранителни и козметични продукти /HDPE/ могат да се използват за производството на саксии, кофи, каси легени, тръби др. LDPE - торбички, чували и др. се рециклират отново до торби и чували за отпадъци, строително фолио и др.

Депозитните системи не могат да съществуват самостоятелно

Кръговата опаковка е предназначена да има рециклирано съдържание, да подлежи на рециклиране и да е възможно също така да се използва повторно. Ефективно функциониращите системи за разделно събиране и добре проектирани депозитни системи, които обаче се прилагат за ограничен вид опаковки, са доказали възможността си да реализират високи резултати и да осигурят затворен цикъл, смята Жана Величкова, изпълнителният директор на Асоциацията на производителите на безалкохолни напитки в България. И двете системи се считат и разглеждат равнопоставено в европейското законодателство като всяка държава избира и прилага тази, която е най-подходяща за нея. Чистотата на събрания материал е ключов, когато става въпрос за механични процеси на рециклиране, допълни Величкова. Но механичното рециклиране не е единствената възможност. Ограниченията за чистота и конкретен вид материал и опаковка не стоят пред химическото рециклиране, където на входа няма значение каква суровина идва, допълни тя.

Според Величкова поради ограничения си обхват депозитните системи не могат самостоятелно да обезпечат ефективното управление на отпадъците от всички потребителски опаковки, дори и на тези, използвани от индустрията за напитки. Те не могат да обезпечат самостоятелно постигането на заложените в законодателството цели за рециклиране. На практика не става въпрос за избор между две напълно заменяеми алтернативи, т.е. и двете системи ще трябва да функционират в паралел, отклонявайки определен вид опаковки от съдовете за разделно събиране. В този смисъл системите за разделно събиране и рециклиране, които обхващат всички потребителски опаковки от хартия, пластмаса, стъкло, метал и алуминий, а не избирателно селектирани, принципно се разглеждат като по-ефективни в дългосрочен план по отношение използване на ресурсите и рентабилност, защото капиталовите инвестиции и оперативните разходи се разпределят върху много по-широка основа, коментира Величкова.

Сложна като организация, установяването и функционирането на депозитна система е съпътствано с много високи разходи. Нито бизнесът, нито потребителите трябва да заплащат неколккратно цената за ефективното управление на отпадъците. Необходим е активен диалог между всички заинтересовани страни, обследване на всички възможности и търсенето на най-разходно ефективни решения, отбеляза Величкова.

Ще обезсмисли ли депозитът разделното събиране

Ние като асоциация сме за депозитната система, защото тя позволява да се събира чист отпадък, който да може да се рециклира, събщи Цветанка Тодорова, председател на асоциацията на търговците и производителите на пластмаси - Българска асоциация "Полимери". В Германия например като си купиш бутилка, плащаш депозит от 20 евроцента и като я върнеш получаваш парите си обратно, в тази бутилка не е наливано ракия или олио. Но е разбираемо защо организациите по оползотворяване не одобряват системата. Най-голямото количество отпадъци от пластмаса, което в момента е в контейнерите е именно от пластмасови бутилки и така те осигуряват голяма част от ресурса, който се използва в рециклиращите предприятия. Както разбрахме, ако това се прави по химичен способ, няма значение какво ще е качеството на събраните отпадъци-суровини.

И според Тодорова самата депозитна система изначално е скъпа, защото изисква определени инвестиции в автомати. Трябва да се инвестира в софтуер, който да включва депозита в касовата бележка и като връщаш бутилката да я приспада. В момента в Закона за управление на отпадъците е записано, че депозитни системи могат да се създават доброволно от страната на заинтересованите страни. Така се дава възможност, но страните не се задължават. Обикновено знаем, че ако нещо не е задължително дори и в закона, то няма да се реализира. Това би могло да се случи ако големите вериги заедно с организациите или самите рециклиращи компании на бутилки се обединят и създадат такава депозитна система. Но видяхме, че това към момента няма как да се случи.

Организациите имат редица мощности за рециклиране и ако не преработват директно пластмасовите бутилки, за тях тази система няма икономически смисъл. Депозитната система ще намали пластмасовите бутилки в контейнерите, оттам и суровината за оползотворяващите организации. Но както каза и Жана Величкова депозитната система може да е много добър вариант за конкретни видове опаковки като алуминиевите кутии така както са започнали в Швеция. Депозитната система би работила много добре за бутилки за минерална вода например поради самата чистота на суровината. Всъщност асоциацията на бутилиращата индустрия също е в известна степен резервирана към тази система, защото това би било голяма финансова тежест и би обременило по-малки обекти, където се продават напитки, защото там няма как да се сложат такива автомати. Всъщност огромното предизвикателство е как тази система да се наложи в цялата страна, в големите и малки населени места. Но логично е ако не можеш да върнеш бутилката, да я хвърлиш в контейнера за пластмасови отпадъци, където съответно ще я вземат организациите, казва Елеонора Йосифова от "За Земята". За да се самоиздържа депозитната система трябва да събира най-малко 70-80% от пуснатите на пазара опаковки. Не всички хора ще си ги върнат бутилките, смятат критиците. В страните, където работи, системата функционира успешно и процентът на събраните опаковки

се увеличава. Според Тодорова и държавата трябва да удари едно рамо. "Не виждам засега перспектива нещата да се случат по този начин", каза тя.

Перспективата засега е далечна

Според "За Земята" не са необходими обществени средства, системата е управлявана от производителите като дружество с нестопанска цел и се финансира от невъзстановени депозити от опаковки, които не са върнати в магазина; приходи от продажба на събрания материал и малка административна такса от производителите на напитки. За се отчете колко са невъзстановените депозити в системата се използва баркодът, който съдържа тази информация заедно с марка, размер и обем на бутилката. Целта на системата е да работи при възможно най-малко разходи за всички участници. Определено може би е необходима по-висока първоначална инвестиция. Въпросът е дебатът да започне. От "За Земята" се надяват да успеят да обединят бранша на обща среща заедно с министерството. Това може да сложи началото на нов вид система за събиране на опаковките, който ще доведе до повторно използване на всички опаковки на пазара и реализиране на един аспект от модела на кръговата икономика.

Източник: Столица

Заглавие: Събраха над 30 чувала с отпадъци при почистването на парк „Борисова градина“

Линк: <https://stolica.bg/stolichna-obshtina/sabraha-nad-30-chuvala-s-otpadatsi-pochistvaneto-na-park-borisova-gradina-snimki>

Текст: В кампанията по Пролетното почистване на столицата днес се включиха членове на Франкофонската асоциация Assueil – София. Доброволците бяха заявили предварително в Столичен инспекторат желание да почистват в парк „Борисова градина“. Районен инспекторат „Лозенец“ предостави чували и ръкавици, както и създаде организация за извозване на събраните отпадъци, съобщи от Столичен инспекторат.

В рамките на няколко часа бяха събрани над 30 чувала с отпадъци от хартиени опаковки, пластмасови и стъклени бутилки, както и части от автомобили. Боклуците бяха изхвърлени от недобросъвестни столичани в площите на парка близо до Духовната Семинария и ул. „ Митрополит Кирил Видински“ и ул. „Йосиф Петров“. Столичен инспекторат ще подпомогне с консумативи и логистика гражданските инициативи по почистване на градинки и околни пространства. Заявка за участие в кампанията може да се заяви в районните инспекторати и на тел. 987 5555.

Източник: Монитор

Заглавие: Над 6 тона отпадъци събраха доброволци край Панчаревското езеро

Линк: <https://www.monitor.bg/bg/a/view/nad-6-tona-otpadyci-sybraha-dobrovolci-kraj-pancharevskoto-ezero-264602>

Текст: 6,78 т отпадъци събраха доброволци край Панчаревското езеро в рамките на инициативата на кмета на СО - район "Панчарево" Николай Гюров и екипа му "Да изчистим район "Панчарево" заедно", съобщиха от района.

Със старта на инициативата се отбелязва и Световният ден на климата и Международният ден на семейството, а началото ѝ е масова доброволческа акция за почистване на зоната край Панчаревското езеро.

Над 400 жители и гости на района, служители на районната администрация, спортисти, телевизионни лица, IT специалисти, представители на петролни компании и БЧК са дошли на четирите входни пункта, където са получили чували, ръкавици, минерална вода.

"Грижата за чистотата и опазването на природата в райското място, в което живеем, е постоянен приоритет в работата на районната администрация", заяви кметът на района Николай Гюров. Екипът е изчистил част от брега под сградата на районната администрация, където години наред са трупани ненужни вещи - счупени водни колела, стари мебели, седалки от коли, жезла и чували с отпадъци.

По време на почистването случайно е било открито голямо нерегламентирано сметище под Трибуните.

"Това е истинска екологична бомба, а дупките в конструкцията са животозастрашаващи, още в понеделник ще сезирам всички отговорни институции", категоричен е бил кметът на района Николай Гюров.

Сред най-ентузиазираните участници в кампанията е била олимпийската шампионка по гребане Светла Оцетова, която е коментирала, че е силно впечатлена от доброто стопанисване на района от новата администрация. Алпинистът Димитър Бакалов се е включил в почистване на отпадъци в недостъпните участъци по ската от велоалеята към езерото.

Източник: [Trafficnews.bg](https://trafficnews.bg)

Заглавие: Над 100 пловдивчани почистиха Данов хълм от огромно количество отпадъци

Местна администрация и различни организации се обединиха е името на почист и красив Пловдив

Линк: <https://trafficnews.bg/plovdiv-obshtestvo/nad-100-plovdivchani-pochistiha-danov-halm-ogromno-210925/>

Текст: Повече от 100 души доброволци се събраха на Младежки хълм, за да дадат своя принос към освежаването, почистването и залесяването на едно от най-големите богатства на Пловдив – Данов хълм. Активисти, доброволци, граждани, представители на НПО организации и местна администрация се обединиха днес в името на по-чисто и красиво тепе, предаде репортер на TrafficNews.

“Безценно е, че днес се обединиха много организации от неправителствения сектор и местна администрация на район „Централен“. Има много граждани, които дойдоха. Над 100 души чистим, разпределени на пет екипа, като най-интересни са катерачите. Те се спускат с въжета по скалите, за да извадят отпадъците“, заяви пред TrafficNews Румяна Киризијева - представител на БГ Бъди активен.

Тя поясни още, че събраното количество отпадъци никак не е малко. Екипът от катерачи също се е натъкнал на много боклуци по скалите, което отдават на небрежното отношение на хората, които се събират там, а след това не изнасят отпадъците се обратно с тях.

„Инициативата по цялостното облагородяване на Данов хълм стартира още миналата година с „Разходката на Джейн“. На нея бяха поканени граждани на обиколка на тепето, в рамките на която да набележим заедно какво може да се направи за проблемните зони. Като такива бяха набелязани графитите и отпадъците“, поясни още Киризијева.

В рамките на инициативата ще бъдат прочистени пътеките на Дановия хълм и ще бъдат отворени водоскоците. Вече ще има водоснабдяване в местността, което да спомогне растителността. От ОП „Градини и паркове“ ще осигурят необходимия инвентар и инструменти, като молбата на организаторите е доброволците да си носят единствено ръкавици за работа.

В акцията се включиха представители на администрацията на Район „Централен“, на ОП „Градини и паркове“, доброволци на Място България и сдружение БГ Бъди активен, екип на Аварийно спасяване Пловдив, екип БЧК-Пловдив, катедра „Екология“ към ПУ „Паисий Хилендарски“, Спелеоклуб Пловдив, екип на Plovdiv Free Tour, представители на Съюза на Ландшафтните архитекти и още граждани. Събитието ще приключи с музикална програма и лека почерпка за всички участници в дейностите.

Напомняме, че работата на днешната инициатива и всички включили се би била излишна, ако гражданите съзнаваха напълно личната си отговорност към опазването на природните забележителности и обществени пространства. Пазете чисто!